

Bytte av revisor i aksjeselskaper

- krav til saklig grunn

Av: Benjamin Nordhaug, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Owe Halvorsen & Co AS

1) Innledning

Ethvert aksjeselskap må, også etter innføring av regler om unntatt revisjonsplikt for små aksjeselskaper som trådte i kraft den 1. mai 2011, velge en eller flere revisorer for selskapet, jf. aksjeloven § 7-1. Kompetansen til å velge revisor tilligger selskapets generalforsamling, og kan ikke delegeres, jf. aksjeloven § 7-1 første ledd. Hovedregelen er at revisor tjenestegjør «inntil en annen revisor er valgt», jf. aksjeloven § 7-2 første ledd.

Det gjøres oppmerksom på at når et aksjeselskap først har valgt revisor kreves det «saklig grunn» for at aksjeselskapet kan foreta nyvalg av revisor, med mindre dette allerede er avklart med revisor. Det er derfor viktig at aksjeselskaper foretar en konkret vurdering av revisor i forkant av valget. I det følgende gis noen refleksjoner rundt kravet til «saklig grunn» tilknyttet nyvalg av revisor i aksjeselskaper. Det legges i det følgende til grunn at revisor isolert sett utfører sitt arbeid på en faglig tilfredsstillende måte, og til et ikke urimelig høyt prisnivå.

2) Kort om kravet til saklig grunn

Kravet til «saklig grunn» for nyvalg av revisor følger av aksjeloven § 7-2 annet ledd og revisorloven § 2-1 syvende ledd. I begge bestemmelser er det spesifisert at

«[U]enighet vedrørende regnskapsmessig behandling eller revisjonshandlinger anses ikke som saklig grunn for avsettelse».

Av forarbeidene til revisorloven § 2-1 syvende ledd¹ følger det at;

«... kravet om at det skal foreligge saklig grunn for å avsette revisor, gjelder [også] når revisorskiftet skjer ved at det velges ny revisor på ordinær generalforsamling.»

Kravet om saklig grunn gjelder etter dette både ved nyvalg av revisor ved ordinær og ekstraordinær generalforsamling. Dette kan synes ikke å være i overensstemmelse med bestemmelsen i aksjeloven § 7-2 annet ledd hvor det heter at;

«Selskapet kan ikke avsette revisor før utløpet av tjenestetiden uten saklig grunn.»

Om forholdet mellom revisorloven § 2-1 syvende ledd og aksjeloven § 7-2 annet ledd heter det i forarbeidene til revisorloven § 2-1 syvende ledd at;

«Etter departementets forslag er kravet til saklig grunn for oppsigelse i utgangspunktet ubetinget. Det vil således ikke være grunnlag for å skille for eksempel med hensyn til om oppsigelsen skjer på ordinær eller ekstraordinær generalforsamling.»

¹ Ot.prp.nr.78 (2008-2009)

Om den nærmere vurderingen av hvorvidt det foreligger «saklig grunn» til revisorbytte, heter det i forarbeidene til revisorloven § 2-1 syvende ledd at;

«... ved vurderingen av hva som skal anses for å være saklig grunn vil [det] kunne være relevant å ta i betraktning om oppsigelsen skjedde i forbindelse med ordinær/ ekstraordinær generalforsamling. For eksempel må det etter departementets oppfatning kunne legges til grunn at det i forbindelse med valg av ny revisor på ordinær generalforsamling, ofte vil være tilstrekkelig at det er innhentet anbud, og at det kan anses for å være saklig grunn i bestemmelsens forstand dersom valget av ny revisor er begrunnet i økonomiske hensyn. Motsetningsvis antar departementet at det vil måtte vurderes konkret om begrunnelsen for et forslag om revisorskifte på ekstraordinær generalforsamling kan anses for «saklig», og at det i slike situasjoner vil kunne være nødvendig å også begrunne at det var et saklig behov for å begynne en anbudsprosess eller tilsvarende.»

Etter dette må det legges til grunn at kravet til «saklig grunn» er strengere ved nyvalg av revisor foretatt av aksjeselskapets ordinære generalforsamling, enn nyvalg foretatt av selskapets ekstraordinære generalforsamling, men i begge tilfeller er det dog;

«... realitetene som er avgjørende, [og] ikke den formelle begrunnelsen som eventuelt utarbeides som en del av generalforsamlingens beslutningsgrunnlag.»

3) Refleksjoner rundt kravet til saklig grunn

Da kravet til «saklig grunn» gjelder generelt, og det er begrunnelsens realitet som er avgjørende, vil aksjeselskapet jo til en viss grad være bundet hva gjelder begrunnelsen for revisorbyttet. Til tross for at rettskildematerialet ad begrepet «saklig grunn», utover de ovenfor siterte forarbeidene, er meget tynt, er det vår vurdering at blant annet følgende forhold vil måtte hensyntas og vektlegges ved vurderingen av om det foreligger «saklig grunn»;

- Selskapets generalforsamling kan vedta at revisor velges for revisjon av selskapets regnskaper for et bestemt regnskapsår. Dette vil etter vår vurdering måtte vektlegges tyngre ved vurderingen av om det foreligger «saklig grunn» ved nyvalg av revisor sammenlignet med et generelt vedtak om revisorvalg for ikke-bestemt tid.
- Innholdet av oppdragsbekreftelsen mellom aksjeselskapet og revisor. Selskapet har her en viss mulighet til å påvirke innholdet, og det som er avtalt mellom selskapet og revisor i oppdragsbekreftelsen må hensyntas ved vurderingen av om det foreligger «saklig grunn».
- Da det for aksjeselskaper gjerne er viktig med et godt forhold, både profesjonelt og mellommenneskelig, med revisor, vil et dårlig forhold mellom selskap og revisor etter vår vurdering være relevant ved vurderingen av kravet til «saklig grunn».
- Dersom selskapet har vedtatt, eller vurderer å delta i, en fisjon, fusjon, egenkapitaltransaksjon, joint venture eller lignende, kan dette etter vår vurdering være relevant ved vurderingen av om det foreligger «saklig grunn». Dette fordi transaksjoner som nevnt gjennomgående er av stor betydning for selskapets virksomhet, og altså også aksjonærene i selskapet. Det kan for eksempel tenkes at overtakende selskap i en fusjon eller fisjon krever at det overdragende selskap bytter

revisor, at selskapet holder det for sannsynlig at revisor ikke har tilstrekkelig erfaring med større emisjoner, eller at den sterkeste parten i en joint venture setter som krav for samarbeidet at selskapet bytter revisor. I slike tilfeller vil selskapet måtte bytte revisor for å ivareta selskapets, og herunder aksjonærenes, interesser.

- Dersom selskapet arbeider mot en børsnotering av selskapet, kan dette stille økte krav til selskapets revisor, og kan etter vår vurdering være relevant ved vurderingen av kravet om «*saklig grunn*». Dette fordi en børsnotering i seg selv er en meget ressurskrevende operasjon av stor betydning for selskapet, som endog er underlagt særlige børsrettslige økonomiske forhold som selskapet må kunne kreve at revisor har god kjennskap til.
- Dersom selskapets aksjonærer planlegger å selge samtlige, eller en vesentlig (kontrollerende) del av aksjene i selskapet, kan også dette etter vår vurdering være relevant ved vurderingen av om det foreligger «*saklig grunn*». Dette fordi kjøper(ne) da vil overta kontrollen av selskapet, og et forutgående revisorbytte kan da, i relasjon til selskapets regnskapsmessige forhold, være et ønsket alternativ for selger og/eller kjøper til en antatt dyrere due diligence av selskapets regnskapsmessige forhold. Revisorbyttet gir «*friske øyne*» på selskapets regnskapsmessige forhold.
- Da revisors troverdighet er viktig både for selskapet, selskapets aksjonærer, selskapets kreditorer, og andre tredjeparter, herunder markedssegmentet hvor selskapet operer, er det vår vurdering at også ekstern negativ omtale av revisor, eller andre forhold egnet til å svekke revisors tillit, kan redusere kravet til «*saklig grunn*».

Advokatfirmaet Owe Halvorsen & Co AS innehar spesialkompetanse innenfor generell- og spesiell aksjeselskapsrett. Ved behov for bistand relatert til aksjeselskapsrett, herunder forholdet til selskapets revisor, ta kontakt med;

Øyvind Kilstad
Advokat/partner
kilstad@ohco.no
Tlf: 934 27 928

Benjamin Nordhaug
Advokatfullmektig
benjamin@ohco.no
Tlf: 911 12 784